

УДК 312.6:342.827.1 (497.2) (477.74)

*Г.О. СЛАБКИЙ, О.М. ЦІБОРОВСЬКИЙ, В.М. СОРОКА (Київ),
Г.М. ТЯПКІН (Одеса)*

ОСОБЛИВОСТІ СТАНУ ЗДОРОВ'Я І МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ БОЛГАРСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНШИНИ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ДУ “Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України”,
Управління охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації

Проаналізовано показники стану здоров'я і медичного обслуговування населення одного з районів Одеської області, де болгари проживають компактно і становлять абсолютну більшість населення.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: болгари, здоров'я, медична допомога.

Болгари є однією з груп національних меншин, які компактно проживають у південній частині Одеської області (Південна Бессарабія, Буджак). Їх чисельність в Україні становить 204,6 тис. осіб (0,42% від усього населення), а в Одеській області – 151,0 тис. осіб, що становить 6,1% від усього населення області і 73,8% від усіх болгар України.

У Болградському районі Одеської області мешкає 46,0 тис. болгар, що становить 61,4% від усього населення району і 22,5% від усіх болгар України. Разом з близькими до них за культурою гагаузами вони становлять у районі 80% населення.

Отже наявна чисельність болгар Болградського району є цілком репрезентативною для характеристики стану здоров'я і медичного обслуговування болгарської національної меншини України, яка переважно мешкає у цьому регіоні.

Переважна більшість болгар, що проживають в Болградському і сусідніх Арцизькому і Тарутинському районах, належить до сільського населення. Більшість з них (64,15%, а серед сільського населення – 85,21%) вважає рідною болгарську мову, але володіє українською і російською – 37,16% і 59,36% відповідно (серед сільського населення – відповідно 26,05% і 76,75%). Враховуючи це і близькість болгарської мови як слов'янської, вона не може бути перешкодою для отримання освіти і забезпечення медичної допомоги цій групі національних меншин України. До речі, освітній рівень болгар є вищим, ніж інших національних меншин, і близьким до рівня освіти основного населення України – українців [1;2;4;6;7;10].

Мета роботи: дослідити особливості стану здоров'я та медичного обслуговування болгарсь-

кої національної меншини в Україні і визначити відповідність реальної ситуації європейським принципам [8] та правовим нормам України [3;5].

Завдання дослідження:

· вивчити і дати характеристику демографічним показникам і захворюваності болгар Одеської області;

· дослідити особливості амбулаторно-поліклінічної та стаціонарної допомоги цій групі національних меншин і визначити її недоліки.

Матеріали і методи. Основні методи дослідження: статистичний і соціологічного аналізу. Для характеристики стану здоров'я і медичного обслуговування використовувалися демографічні показники (народжуваності, загальної смертності, природного приросту населення, дитячої смертності тощо), показники захворюваності і поширеності захворювань, мережі закладів охорони здоров'я та їх ресурсної забезпеченості, діяльності амбулаторно-поліклінічних і стаціонарних закладів [11-13].

Для контролю обрано Котовський район Одеської області, де абсолютну більшість становлять українці (75%) з аналогічним статевовіковим складом.

Результати дослідження та їх обговорення. Значної різниці в основних демографічних показниках Болградського і контрольного району не спостерігається. Проте, якщо звернути увагу на нюанси, народжуваність і загальна смертність серед болгар дещо нижча, ніж серед українців (табл. 1). Природний приріст в обох районах є від'ємним, але дещо кращим в Болградському районі.

Смертність немовлят в Болградському районі у 2009–2010 рр. була нижчою, ніж у контрольному районі (на обласному рівні), але в 2011 р.

Таблиця 1. Основні демографічні показники

Територія/рік	Народжуваність (на 1000 жителів)	Загальна смертність (на 1000 жителів)	Природний приріст (скорочення)	Смертність немовлят (на 1000 народжених живими)	Смертність осіб працездатного віку (на 1000 осіб)	Середня тривалість очікуваного життя
Одеська область						
2009	12,2	15,1	-2,9	9,67	6,5	68,1
2010	12,0	15,2	-3,2	9,15	6,2	68,1
2011	12,3	14,2	-1,9	9,20	5,7	н/д
Дослідний р-н: Болградський						
2009	11,5	15,6	-4,1	9,85	6,3	67,8
2010	11,9	15,6	-3,7	6,89	5,7	67,8
2011	12,7	13,7	-1,0	12,78	4,5	н/д
Контрольний р-н: Котовський						
2009	12,9	17,5	-4,6	10,66	6,5	67,5
2010	12,7	16,6	-3,9	10,65	6,1	67,5
2011	13,3	15,9	-2,6	11,72	5,7	н/д

підвищилася до 12,78 на 1000 народжених живими. Смертність серед працездатного населення Болградського району нижча, ніж серед мешканців контрольного району.

Що стосується показників репродуктивного здоров'я (табл. 2), більшість з них у Болградському районі гірша, ніж у контрольному. Так, кількість абортів на 1000 жінок фертильного віку (15–49 років) і на 100 пологів, а також захворю-

ваність і поширеність неплідності значно вища. У 2009 р. у дослідному районі було два випадки материнської смертності. Показники недоношуваності у 2011 р., а мертвонароджуваності у 2010 р. були вищими, ніж у контрольному. За даними державної статистики, перинатальна і рання неонатальна смертність вища, ніж у контрольному районі, але нижча за середньообласні показники.

Таблиця 2. Показники репродуктивного здоров'я

Територія/рік	Кількість абортів		Неплідність жінок (на 100 жінок 15-49 рр.)	Материнська смертність (на 100 тис. народжених живими)	Недоношуваність (на 100 народжених живими)	Перинагальна смертність (на 100 народжених живими і мертвими)	Рання неонатальна смертність (на 1000 народжених живими)	Мертвонароджуваність (на 1000 народжених живими і мертвими)
	на 1000 жінок фертильного віку	на 100 пологів						
Одеська область								
2009	17,1	36,8	376,9*/133,8**	27,6	4,2	11,91	4,04	7,91
2010	14,3	31,0	392,6*/124,8**	17,4	4,2	11,72	3,42	8,33
2011	13,4	28,1	389,0*/130,1**	6,8	4,5	10,80	3,52	7,30
Дослідний р-н: Болградський								
2009	11,1	29,6	412,3*/153,1**	246,6 (2 осіб)	2,3	7,02	5,63	1,40
2010	10,1	27,3	403,8*/196,0**	-	2,9	9,54	2,74	6,81
2011	9,1	23,3	293,1*/197,4**	-	4,0	6,27	5,02	1,25
Контрольний р-н: Котовський								
2009	8,6	20,2	164,2*/105,6**	-	2,9	7,08	3,55	3,54
2010	5,5	11,4	171,7*/112,5**	-	3,2	3,54	2,36	1,18
2011	4,2	9,6	173,4*/89,7**	-	2,5	3,46	1,16	2,31

Примітки: * – поширеність; ** – захворюваність.

При аналізі смертності за основними причинами смерті встановлено, що смертність від новоутворень в Болградському районі вища за показники контрольного району і середньообласні, від хвороб

системи кровообігу, органів дихання і зовнішніх причин – відповідно нижча, від туберкульозу – нижча від середньообласних показників, але майже не відрізняється від контрольного району (табл. 3).

Таблиця 3. Смертність населення за основними причинами смерті (на 100 тис. осіб)

Територія/рік	Причини смерті					
	від новоутворень	від хвороб системи кровообігу	від хвороб органів дихання	від зовнішніх причин	від туберкульозу	від СНІДу
Одеська область						
2009	198,1	954,2	36,4	119,7	21,6	5,7
2010	201,4	971,1	37,6	112,2	21,0	9,2
2011	194,5	900,2	31,2	104,7	19,6	18,5
Дослідний р-н: Болградський						
2009	205,1	957,7	41,0	116,0	14,1	-
2010	215,6	1000,2	36,9	120,6	19,9	-
2011	208,7	900,4	39,7	72,4	12,7	7,1
Контрольний р-н: Котовський						
2009	197,2	1153,0	47,5	159,8	11,5	5,8
2010	177,5	1098,0	47,6	163,0	20,2	1,4
2011	150,4	1093,1	40,5	117,1	13,0	11,6

Слід зазначити, що смертність від СНІДу у Болградському районі зареєстровано лише в 2011 р., коли вона зростає і в контрольному районі, і загалом по області.

Загальний показник захворюваності у Болградському районі вищий, ніж у контрольному, але нижчий за середньообласний (табл. 4).

Таблиця 4. Захворюваність та поширеність захворювань серед населення (на 100 тис. населення)

Територія/рік	Захворюваність	Поширеність захворювань
Одеська область		
2009	72300,0	188591,8
2010	72617,7	190360,1
2011	73225,8	193061,1
Дослідний р-н: Болградський		
2009	60104,1	159205,9
2010	63634,8	161440,0
2011	66898,2	169911,8
Контрольний р-н: Котовський		
2009	58617,0	166002,6
2010	59158,8	169728,0
2011	56628,5	169412,8

В дослідному районі спостерігаються вищі показники захворюваності за окремими класами хвороб: ендокринні хвороби, розлади харчування та порушення обміну речовин; хвороби крові й кровотворних органів; розлади психіки та поведінки; хвороби вуха і соскоподібного відростка; хвороби органів дихання; хвороби органів травлення; хвороби сечостатевої системи, кістково-м'язової системи та сполучної тканини; природжені вади розвитку, деформації та хромосомні аномалії та, особливо, хвороби шкіри та підшкірної клітковини.

Серед болгар рідше реєструвалися первинні захворювання на інфекційні та паразитарні хвороби, новоутворення, ускладнення вагітності, пологів та післяпологового періоду, травми і отруєння. Щоправда у 2011 рр. спостерігалось помітне підвищення захворюваності на інфекційні хвороби.

Загальні показники поширеності хвороб серед населення Болградського району суттєво не відрізнялися від показників контрольного району і були нижчими за середньообласні показники (табл. 4). Вищими, ніж у контрольному районі,

були показники поширеності хвороб органів дихання, травлення, сечостатевої системи, хвороб шкіри та підшкірної клітковини, природжених вад розвитку; нижчими – показники поширеності новоутворень, хвороб ендокринної системи, розладів харчування, порушень обміну речовин та імунітету, хвороб крові та кровотворних органів, хвороб системи кровообігу, ускладнень вагітності, пологів та післяпологового періоду, хвороб кістково-м'язової системи та сполучної тканини.

Важливе соціальне значення мають показники захворюваності та поширеності таких соціально

значущих і соціально небезпечних хвороб, як туберкульоз, ВІЛ/СНІД, венеричні хвороби, алкоголізм, наркоманії, психічні розлади, та організація медичної допомоги таким хворим.

Щодо туберкульозу, то в Болградському районі хворих з діагнозом активного туберкульозу, в т.ч. з активним туберкульозом органів дихання, вперше встановлено менше, ніж у контрольному районі і області, а тих, хто знаходиться на обліку з цього приводу, – більше (табл. 5). На нашу думку, цей факт може свідчити про кращий стан диспансерного нагляду за такими хворими.

Таблиця 5. Захворюваність населення на активний туберкульоз (на 100 тис. населення)

Територія/рік	Чисельність хворих з діагнозом активного туберкульозу, встановленим вперше	У т.ч. з діагнозом активного туберкульозу органів дихання	Чисельність хворих з діагнозом активного туберкульозу, що знаходяться на обліку
Одеська область			
2009	78,7	70,2	222,7
2010	77,4	74,7	186,7
2011	87,8	79,4	161,3
Дослідний р-н: Болградський			
2009	62,2	52,3	253,2
2010	61,0	59,6	153,2
2011	92,3	85,2	153,4
Контрольний р-н: Котовський			
2009	76,3	70,5	210,2
2010	77,9	70,8	151,5
2011	88,2	81,0	144,6

Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом ВІЛ-інфекції та СНІДу, а також хворих, що знаходяться на обліку з цього приво-

ду, у Болградському районі менша, ніж у контрольному районі, і значно менша, ніж в області (табл. 6).

Таблиця 6. Захворюваність населення на ВІЛ-інфекцію та СНІД (на 100 тис. населення)

Територія/рік	Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом		Чисельність хворих, що знаходяться на обліку (на кінець року)	
	ВІЛ-інфекція	СНІД	ВІЛ-інфекція	СНІД
Область				
2009	65,9	6,9	470,5	48,9
2010	90,0	19,4	520,8	59,0
2011	87,5	33,6	559,5	80,2
Дослідний р-н: Болградський				
2009	21,2	1,4	114,6	4,2
2010	27,5	5,7	133,4	9,9
2011	24,1	12,8	146,3	15,6
Контрольний р-н: Котовський				
2009	44,6	4,3	227,4	5,8
2010	73,6	4,3	282,8	8,7
2011	79,5	27,5	309,4	24,6

Чисельність хворих з діагнозом сифілісу та гонореї, встановленим вперше, у Болградському районі менша, ніж у контрольному, але тих, хто знаходиться на обліку з діагнозом сифілісу, значно більше, ніж у контрольному районі і навіть в області (табл. 7).

Трохи інша картина спостерігається при аналізі захворюваності на алкоголізм і алкогольні психози, наркоманії та токсикоманії, психічні розлади (табл. 8).

У Болградському районі виявлено менше хворих на алкоголізм та алкогольні психози, як з уперше в житті встановленим діагнозом, так і тих, що знаходяться на обліку. Чисельність хворих з уперше встановленим діагнозом наркоманії і токсико-

манії більша, ніж у контрольному районі, а тих, хто знаходиться на обліку, – значно менша.

Хворих з психічними розладами у Болградському районі, як з уперше встановленим діагнозом, так і тих, що знаходяться на обліку, значно більше, ніж у контрольному районі.

Мережа медичних закладів у Болградському районі, особливо амбулаторно-поліклінічних, більша, ніж у контрольному (табл. 9). Привертає увагу, що в ньому більше амбулаторій (відділень) сімейного лікаря, сільських лікарських амбулаторій, дільничних лікарень. Ліжковий фонд майже однаковий в обох районах, але в 2009–2010 рр. забезпеченість населення лікарняними ліжками була меншою, а у 2011 р. – майже зрівнялася.

Таблиця 7. Захворюваність населення на венеричні хвороби (на 100 тис. населення)

Територія/рік	Чисельність хворих з діагнозом сифілісу, встановленим вперше	Чисельність хворих з діагнозом гонореї, встановленим вперше	Чисельність хворих з діагнозом сифілісу, які знаходяться на обліку
Область			
2009	37,9	26,2	135,9
2010	31,1	22,3	118,4
2011	31,2	21,4	105,1
Дослідний р-н: Болградський			
2009	24,0	33,9	144,3
2010	22,7	34,0	150,4
2011	24,1	24,1	149,1
Контрольний р-н: Котовський			
2009	46,1	46,1	107,9
2010	36,1	50,5	122,6
2011	34,7	26,0	130,1

Таблиця 8. Захворюваність населення на алкоголізм, наркоманії та психічні розлади (на 100 тис. населення)

Територія/рік	Чисельність хворих з вперше в житті встановленим діагнозом			Чисельність хворих, що знаходяться на обліку (на кінець року)		
	алкоголізм і алкогольні психози	наркоманії та токсикоманії	психічні розлади	алкоголізм і алкогольні психози	наркоманії та токсикоманії	психічні розлади
Область						
2009	94,1	21,6	225,2	1411,7	281,5	94,1
2010	78,9	21,1	216,5	1375,8	272,3	78,9
2011	74,8	15,6	216,6	1356,8	262,9	74,8
Дослідний р-н: Болградський						
2009	99,0	5,7	271,6	1005,7	59,4	99,0
2010	53,9	1,4	273,8	995,9	53,9	53,9
2011	82,4	5,7	267,0	1031,1	58,2	82,4
Контрольний р-н: Котовський						
2009	106,5	2,9	97,9	1666,8	103,6	106,5
2010	99,6	1,4	90,9	1636,2	98,1	99,6
2011	91,1	4,3	114,2	1616,5	99,8	91,1

У Болградському районі виявлено менше хворих на алкоголізм та алкогольні психози, як з уперше в житті встановленим діагнозом, так і тих, що знаходяться на обліку. Чисельність хворих з уперше встановленим діагнозом наркоманій і токсикоманій більша, ніж у контрольному районі, а тих, хто знаходиться на обліку, – значно менша.

Хворих з психічними розладами у Болградському районі, як з уперше встановленим діагнозом, так і тих, що знаходяться на обліку, значно більше, ніж у контрольному районі.

Мережа медичних закладів у Болградському районі, особливо амбулаторно-поліклінічних,

більша, ніж у контрольному (табл. 9). Привертає увагу, що в ньому більше амбулаторій (відділень) сімейного лікаря, сільських лікарських амбулаторій, дільничних лікарень. Ліжковий фонд майже однаковий в обох районах, але в 2009–2010 рр. забезпеченість населення лікарняними ліжками була меншою, а у 2011 р. – майже зрівнялася.

Чисельність лікарів, у т.ч. сімейних, та середніх медичних працівників і забезпеченість ними населення у Болградському районі вища, ніж у контрольному, але витрати на охорону здоров'я на одну особу – дещо нижчі (табл. 10).

Таблиця 9. Мережа закладів охорони здоров'я

Територія/рік	Кількість амбулаторно-поліклінічних закладів	у т.ч.		Кількість лікарняних закладів	у т.ч. дільничних лікарень	Кількість лікарняних ліжок	Забезпеченість населення лікарняними ліжками (на 10 тис. осіб)
		амбулаторій (відділень сімейного лікаря)	сільських лікарських амбулаторій				
Одеська область							
2009	326	124	142	125	35	20100	84,4
2010	327	126	145	123	33	20015	84,1
2011	327	167	156	108	24	18840	79,2
Дослідний р-н: Болградський							
2009	15	7	10	5	4	435	61,7
2010	16	8	11	5	4	435	61,7
2011	16	8	11	5	4	410	58,2
Контрольний р-н: Котовський							
2009	7	3	3	4	3	490	70,7
2010	7	3	3	4	3	490	70,7
2011	11	9	9	2	1	415	60,0

Таблиця 10. Кадрове та фінансове забезпечення медичної допомоги

Територія/рік	Чисельність лікарів (із зубини)	Чисельність лікарів (без зубини)	У т.ч. сімейних лікарів	Забезпеченість населення (на 10 тис. осіб)					Витрати на охорону здоров'я на 1 особу
				лікарями (із зубини)	лікарями (без зубини)	лікарями, що безпосередньо зайняті медичною практикою	сімейними лікарями	середніми медичними працівниками	
Одеська область									
2009	10308	10280	263	43,3	43,2	42,9	1,1	85,1	581,57
2010	10277	10250	269	43,2	43,1	42,2	1,1	85,3	714,32
2011	10211	10185	544	42,9	42,8	41,8	2,3	83,4	788,90
Дослідний р-н: Болградський									
2009	130	130	5	18,4	18,4	21,1	0,7	64,9	359,89
2010	135	135	8	19,2	19,2	21,5	1,1	64,0	454,55
2011	131	131	25	18,6	18,6	21,6	3,6	64,5	459,18
Контрольний р-н: Котовський									
2009	120	120	4	17,3	19,2	0,6	58,8	17,3	406,80
2010	117	117	4	16,9	18,9	0,6	59,6	16,9	477,20
2011	118	118	15	17,1	19,3	2,2	60,0	17,1	525,80

Аналіз показників амбулаторно-поліклінічної допомоги засвідчує, що число відвідувань до всіх лікарів, у т.ч. і до стоматологів, менше, ніж у контрольному районі, але відсоток відвідувань хворих вдома – дещо вищий (табл. 11).

Рівень госпіталізації в обох районах майже не відрізняється. Середнє число днів зайнятості

лікарняних ліжок у Болградському районі вище, ніж у контрольному районі, але середня тривалість перебування хворого на ліжку, навпаки, нижча. Летальність хворих у дослідному районі вища, ніж у Котовському районі. Кількість оперативних втручань менша, а післяопераційна летальність в Болградському районі – вища (табл. 12).

Таблиця 11. Показники діяльності амбулаторно-поліклінічних закладів

Територія/рік	Число відвідувань				Число відвідувань вдома на 100 жителів	% відвідувань вдома до всіх відвідувань	Число відвідувань в поліклініці на 1 жителя
	до всіх лікарів		у т.ч. до стоматологів				
	абс. число	на 1 жителя	абс. число	на 1 жителя			
Область: Одеська							
2009	25771892	10,8	2597491	1,1	89,3	9,2	8,6
2010	25786758	10,8	2620787	1,1	87,9	9,0	8,6
2011	25730727	10,8	2615577	1,1	87,5	9,0	8,6
Дослідний р-н: Болградський							
2009	489034	6,9	59623	0,8	48,3	8,0	5,4
2010	477527	6,7	57853	0,8	47,2	7,9	5,3
2011	488680	6,9	64376	0,9	43,6	7,2	5,3
Контрольний р-н: Котовський							
2009	570245	8,2	87644	1,3	52,6	7,6	6,1
2010	566186	8,1	88312	1,3	49,9	7,2	6,1
2011	559349	8,0	87516	1,3	50,2	7,4	6,0

Таблиця 12. Показники діяльності лікарняних закладів (стаціонарної медичної допомоги)

Територія/рік	Рівень госпіталізації на 100 осіб	Середнє число днів зайнятості ліжка	Середня тривалість перебування хворого на ліжку	Летальність (на 1000 виписаних)	Кількість оперативних втручань	Післяопераційна летальність (на 100 виписаних)
Область: Одеська						
2009	19,5	322	14,0	12,05	107453	0,63
2010	19,8	323	13,8	11,74	109995	0,57
2011	19,7	327	13,5	11,69	111569	0,54
Дослідний р-н: Болградський						
2009	17,1	319	11,6	10,99	1839	0,44
2010	18,1	335	11,4	10,96	1817	0,39
2011	17,4	327	11,0	9,04	1854	0,22
Контрольний р-н: Котовський						
2009	16,8	295	12,3	6,36	2307	0,22
2010	18,0	308	12,1	5,75	2347	0,09
2011	17,2	304	12,1	6,64	2417	-

На наше звернення до національно-культурних і громадських організацій болгарської національної меншини не тільки зауважень та пропозицій, але навіть і відповіді ми не одержали.

Висновки

1. На основі обґрунтованої методики характеристику стану здоров'я і медичного обслуговування репрезентативної сукупності болгарської національної меншини в Україні досліджено шля-

хом порівняльного аналізу показників Болградського району Одеської області з абсолютною більшістю болгарського населення з показниками Косовського району з переважною більшістю українців, які проживають в аналогічних умовах, особливості стану здоров'я та медичного обслуговування болгарської національної меншини.

2. Аналіз основних демографічних показників засвідчує, що серед болгар та українців вони

майже не відрізняються, але показники народжуваності і загальної смертності дещо нижчі у Болградському районі.

Смертність немовлят (крім 2010 р.) і працездатного населення була нижчою серед болгар, але показники репродуктивного здоров'я (кількість абортів, захворюваність і поширеність неплідності, перинатальна і рання неонатальна смертність, а часом недоношеність і мертвонародженість) – гіршими, ніж у контрольному районі.

Смертність від новоутворень у Болградському районі вища, а від хвороб системи кровообігу, органів дихання і зовнішніх причин – нижча, ніж у контрольному районі.

3. Загальний показник захворюваності у Болградському районі вищий, ніж у контрольному районі, зокрема на хвороби ендокринної системи, розлади харчування, порушення обміну речовин та імунітету, хвороби крові та кровотворних органів, психічні розлади, хвороби нервової системи та органів чуття, органів дихання, травлення, сечостатевої системи, кістково-м'язової системи та сполучної тканини, природжених аномалій (вади розвитку) і, особливо, на хвороби шкіри та підшкірної клітковини.

4. Загальні показники поширеності хвороб дослідного і контрольного районів суттєво не відрізняються, але серед населення Болградського району спостерігаються вищі показники поширеності хвороб органів дихання, травлення, сечостатевої системи, хвороб шкіри та підшкірної клітковини, природжених вад розвитку.

5. Аналіз захворюваності та поширеності соціально значущих і соціально небезпечних хвороб свідчить, що в Болградському районі чисельність

хворих із уперше встановленим діагнозом активного туберкульозу, сифілісу та гонореї менша, а тих, хто знаходиться на обліку з приводу активного туберкульозу та сифілісу, – більша, ніж у контрольному районі.

Чисельність хворих на алкоголізм та алкогольні психози менша, а хворих з уперше встановленим діагнозом наркоманій і токсикоманій – більша, ніж у контрольному районі.

6. Витрати на охорону здоров'я на одну особу в Болградському районі дещо нижчі, проте мережа закладів охорони здоров'я, особливо амбулаторно-поліклінічних, чисельність лікарів, у т.ч. сімейних, та середніх медичних працівників і забезпеченість ними населення більша, але число відвідувань до всіх лікарів, у т.ч. і до стоматологів, менше, ніж у контрольному районі.

Рівень госпіталізації в обох районах майже не відрізняється. Середнє число днів зайнятості ліжка у Болградському районі вище, а середня тривалість перебування хворого на ліжку – нижча, ніж у контрольному районі. Показники летальності і післяопераційної летальності в закладах Болградського району дещо вищі.

7. Обсяги та рівень медичної допомоги в Болградському районі з переважно болгарським населенням і в Котовському районі, де в аналогічних умовах проживають українці, принципово не відрізняються, що свідчить про її відповідність Європейським стандартам і правовим нормам України, які стосуються національних меншин.

Перспективи подальших досліджень стану здоров'я і медичного обслуговування національних меншин полягають в обґрунтуванні заходів з удосконалення організації охорони здоров'я тих груп населення, які його потребують.

Список літератури

1. Демиденко Л. А. Семейный быт, общественная и культурная жизнь болгарского населения УССР (на материалах колхозов Болградского района Одесской обл.) : Историко-этнографическое исследование : автореф. дис. канд. ист. наук / Л. А. Демиденко. – К., 1967. – 26 с.
2. Дністрянський М. С. Етнополітична географія України: проблеми теорії, методології, практики / М. С. Дністрянський; МОН України, Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. – Л., 2006. – С. 448–478.
3. История и культура болгар и гагаузов Молдовы и Украины : сб. статей. – Кишинев : SSB, 1999. – 276 с.
4. Конституція України. – К. : Преса України, 1997. – С. 9–10.
5. Національний склад населення України та його мовні ознаки: за даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року / за ред. О. Г. Осауленко. – К., 2003. – 246 с. : карти.
6. Національні меншини в Україні: Інформаційно-бібліографічний показник / упор. : І. Винниченко, В. Горовий; Інститут досліджень діаспори. – К. : Стило, 2009. – 252 с.
7. Про національні меншини в Україні : Закон України // ВВР. – 1992. – № 36. – С. 529.
8. Рамкова Конвенція про захист національних меншин. – Страсбург, 1995. – 7 с.
9. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю і віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти: за даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року / за ред. О. Г. Осауленко. – К., 2004. – 374 с.
10. Страницы истории и этнографии болгар Молдовы и Украины / за ред С. З. Новакова [и др.]. – Кишинев : Штиинца, 1995. – 108 с.
11. Ціборовський О. М. Динаміка демографічної ситуації у зв'язку з соціально-економічними умовами в Україні: історико-медичне дослідження (1991–2008 рр.) / О. М. Ціборовський. – К., 2010. – 49 с.
12. Ціборовський О. М. Захворюваність як показник стану здоров'я населення України і основні ризики її підвищення в сучасних історичних умовах (1991–2008 рр.) / О. М. Ціборовський. – К., 2010. – 63 с.

13. Ціборовський О. М. Проблеми системи охорони здоров'я України і шляхи їх розв'язання в сучасних історичних умовах (1991–2008 рр.) / О. М. Ціборовський. – К., 2010. – 41 с.

ОСОБЕННОСТИ СОСТОЯНИЯ ЗДОРОВЬЯ И МЕДИЦИНСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ БОЛГАРСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО МЕНЬШИНСТВА В ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ

Г.А. Слабкий, О.М. Циборовский, В.М. Сорока (Киев), Г.М. Тяпкин (Одесса)

Проанализированы показатели состояния здоровья и медицинского обслуживания одного из районов Одесской области, где болгары проживают компактно и составляют большинство населения.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: болгары, здоровье, медицинская помощь.

FEATURES OF HEALTH STATE AND HEALTH SERVICES OF THE BULGARIAN NATIONAL MINORITY IN ODESSA REGION

G.O. Slabkyi, O.M. Tsiborovskyi, V.M. Soroka (Kyiv), G.M. Tyapkin (Odesa)

Indicators of health state and health services of the population of one of districts of Odessa region, where Bulgarians live compactly and constitute the absolute majority of the population have been analysed.

KEY WORDS: Bulgarians, health, medical aid.

Рукопис надійшов до редакції 31.10.2012 р.
Рецензент: д.мед.н., проф. Л.А. Чепелевська